

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene
COMUNICAT DE PRESĂ nr. 173/18
Luxemburg, 14 noiembrie 2018

Concluziile avocatului general în cauza C-630/17
Anica Milivojević/Raiffeisenbank St. Stefan-Jagerberg-Wolfsberg

Avocatul general Evgeni Tanchev propune Curții să declare că o lege națională care permite anularea retroactivă a contractelor de credit încheiate cu creditori străini care nu au fost autorizați să furnizeze servicii de credit în acea țară este contrară dreptului Uniunii, în condițiile în care aceeași lege nu se aplică creditorilor croați

O astfel de lege care anulează retroactiv contractele pentru perioade anterioare de până la 17 ani, în condițiile în care aceeași normă nu se aplică creditorilor neautorizați stabiliți în acea țară, ar fi justificată doar prin prezentarea de către statul membru respectiv a unor dovezi privind existența unei probleme urgente care necesită măsuri extreme

În anul 2007, doamna Anica Milivojević, cetățean croat, a încheiat cu Raiffeisenbank, al cărei sediu social se află în Austria, un contract de împrumut unic în valoare de 47 000 de euro. Împrumutul a fost contractat cu ajutorul unui intermediar rezident în Croația. Pentru a garanta rambursarea împrumutului, doamna Milivojević a dat și o declarație de garanție în fața notarului, în temeiul căreia s-a înregistrat o ipotecă asupra imobilelor sale în Registrul croat al proprietăților.

În anul 2015, doamna Milivojević a introdus o acțiune împotriva Raiffeisenbank, prin care a solicitat constatarea nulității contractului de împrumut unic și a celorlalte acte juridice conexe.

Općinski Sud u Rijeci (Tribunalul Municipal din Rijeka, Croația) a închis dezbaterile asupra litigiului în iulie 2017, însă le-a redeschis în august 2017 ca urmare a intrării în vigoare a unei legi naționale din 14 iulie 2017 care ar putea fi aplicabilă în litigiul principal. La acea dată, contractul era în vigoare de șapte ani.

Guvernul Croației a declarat, într-un aviz din 25 mai 2017, că ceea ce reprezenta la acea dată proiectul de Lege din 14 iulie 2017 trebuia să poată avea efecte retroactive, având în vedere că obiectivul măsurii nu putea fi atins în alt mod. Legea prevede nulitatea contractelor de împrumut și a altor acte juridice care se întemeiază pe contractele de împrumut încheiate între un debitor croat și un creditor străin care nu deține autorizațiile obligatorii sau aprobările autorităților competente din Croația în legătură cu contracte încheiate între 2000 și 2010. Potrivit prevederilor din proiectul de lege, contractele în discuție sunt cele încheiate în perioada 2000-2010. Ulterior acestei perioade, Croația a aderat la Uniunea Europeană, ceea ce a oferit instituțiilor de credit străine posibilitatea de a presta temporar servicii financiare fără să aibă nevoie de o autorizație din partea Băncii Naționale a Croației.

Općinski Sud u Rijeci arată că din avizul Guvernului Republicii Croația nu rezultă că sunt protejate drepturile doamnei Milivojević (precum dreptul consumatorilor de a primi informații sau dreptul de a fi protejat împotriva tratamentului neloial) în cauză care ar putea fi recunoscute în dreptul Uniunii Europene drept excepție de la libera prestare a serviciilor.

Općinski Sud u Rijeci arată că, prin constatarea nulității contractelor de împrumut și a celorlalte acte juridice conexe, Raiffeisenbank va fi împiedicată să presteze în viitor servicii financiare. Prin urmare, acesta solicită Curții de Justiție să se stabilească dacă acest aspect este contrar liberei prestări a serviciilor pe piața internă a Uniunii și, după caz, liberei circulații a capitalurilor.

În concluziile de astăzi, avocatul general Evgeni Tanchev arată, în primul rând, că argumentul Croației în sensul că dreptul Uniunii nu este aplicabil contractului în discuție având în vedere că

data încheierii acestuia este anterioară datei aderării Croației la Uniunea Europeană nu poate fi acceptat întrucât contractul produce în continuare efecte juridice. În plus, în Tratatul de aderare a Croației la Uniunea Europeană nu există nicio derogare de la jurisprudența consacrată a Curții potrivit căreia dreptul Uniunii se aplică de la data aderării unui nou stat membru pentru efectele viitoare ale situațiilor apărute înainte de acea dată.

În al doilea rând, avocatul general consideră că Legea din 14 iulie 2017 este discriminatorie față de creditorii stabiliți în afara Croației care doresc să furnizeze servicii de credit în statul membru respectiv, întrucât legea nu se aplică creditorilor neautorizați stabiliți în Croația. Definiția noțiunii „creditor neautorizat” prevăzută de legea națională privește doar persoane juridice al cărei sediu social este situat în afara Croației.

În plus, avocatul general observă că creditorii neautorizați cu sediul în afara Croației sunt tratați mai puțin favorabil decât creditorii neautorizați cu sediul în Croația, întrucât retroactivitatea stabilită de lege nu se aplică nulității anumitor contracte încheiate de creditorii neautorizați stabiliți în Croația, iar nulitatea se poate aplica numai contractelor de credit pentru consum.

În continuare, avocatul general examinează dacă legea națională poate fi justificată pentru motive de ordine publică, de siguranță publică sau de sănătate publică, care sunt relevante pentru restricțiile discriminatorii în mod direct privind libera prestare a serviciilor.

Potrivit avocatului general, trimiterea făcută de Croația la protecția ordinii publice și a drepturilor unui număr mare de cetățeni croați care au încheiat astfel de contracte este insuficientă pentru a furniza o justificare pentru aceste motive. În plus, o lege discriminatorie care prevede nulitatea tuturor contractelor de credit care prezintă un element străin și care se aplică retroactiv contractelor încheiate în urmă cu până la 17 ani (și care și-au produs în continuare efectele mulți ani, în pofida lipsei unei autorizații din partea Băncii Naționale a Croației) ar putea fi justificată doar prin prezentarea unor dovezi cu privire la existența unei probleme urgente care necesită măsuri extreme.

Avocatul general concluzionează că o lege discriminatorie și generală precum cea în discuție depășește în mod vădit limitele a ceea ce era necesar pentru atingerea unui obiectiv legitim pe care l-ar fi putut urmări, în condițiile în care lipsa unei autorizații a persistat mulți ani, iar nulitatea își produce efectele de la încheierea contractului. Dovada necesară pentru a ajunge la o concluzie contrară nu a fost prezentată.

Avocatul general adaugă faptul că măsuri precum Directiva 93/13 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii¹ și Directiva 2008/48 privind contractele de credit pentru consumatori² acordă protecție în temeiul dreptului Uniunii consumatorilor de servicii de credit care au fost tratați inechitabil.

Prin urmare, avocatul general concluzionează că, în împrejurările acestui litigiu, **dreptul Uniunii³ se opune legislației unui stat membru care prevede nulitatea contractelor de credit, cu efect retroactiv de la data încheierii acestora, și nulitatea altor acte juridice care reprezintă consecința acestor contracte de credit atunci când acestea sunt încheiate între un creditor stabilit într-un alt stat membru decât cel al beneficiarului serviciilor, chiar dacă creditorul nu deținea autorizațiile necesare din partea autorităților competente din statul membru respectiv la momentul încheierii contractului.**

¹ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO 1993, L 95, p. 29, Ediție specială, 15/vol. 2, p. 273).

² Directiva 2008/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2008 privind contractele de credit pentru consumatori (JO 2008, L 133, p. 66).

³ Articolul 56 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (JO C 326, 26.10.2012, p. 47–390).

MENȚIUNE: Concluziile avocatului general nu sunt obligatorii pentru Curtea de Justiție. Misiunea avocaților generali este de a propune Curții, în deplină independență, o soluție juridică în cauza care le este atribuită. Judecătorii Curții urmează să delibereze în această cauză. Hotărârea va fi pronunțată la o dată ulterioară.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Instanța națională are obligația de a soluționa cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al concluziilor se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293